

BS"D

**Between Rosh Hashana and Sukkot
On Meat, Wine and Simcha**

R. Mois Navon

Haazinu 5779 – Sefardi Rimon

Tomorrow is Sukkot in which we celebrate “Vesamachta” which is generally understood to be via meat and wine as the Gem. teaches: ain simcha ela be'basar veyain. I found an interesting halachic question which serves to shed light (shofech ohr) on the meaning of simcha and the role of meat therein.

QUESTION:

A poor person received a single portion of meat before Rosh Hashana and he is not sure whether he should eat it on Rosh Hashana or save it for Sukkot - in which meal should he eat the meat?

ANSWER:

B"Y based on Morderchai quoting Gaonim says that Ezra taught on Rosh Hashana:

אכלו משמנים ושתו ממתקים

One must eat meat and drink sweets (devash). This too is brought by Rama. And it is important for this is a SIMAN that you have a fat and sweet year.

On the other hand, **Magid Meisharim** says NOT to eat meat on RH. This is a bit of a problem since the **Magid Meisharim** is the **B"Y** is Yosef Karo. The commentators all try to resolve the apparent contradiction.

- Sdei Hemed explains that the point is that regular people are to eat meat on RH and but for Yehidei Segula NOT to eat meat on RH.
- HH is not happy with this explanation and says that perhaps the idea is that we are to MEAT for the SIMAN but otherwise not to meat.

Regarding Sukkot, it would seem that we of course need to eat meat since “VESAMACHTA.” However the Biur Halacha says can be Yotzei with WINE only as it says “veyain yismah levav enosh”.

FURTHERMORE, B"Y says that w/o mikdash there is NO MITZ to eat meat on Sukkot – and even those who disagree say there is MITZ but it is ONLY ZECHER LMIKASH.

As such, the SIMCHA of eating meat on the Hag is NOT because it tastes good and makes us happy physically but because we are rejoicing in the running of the MIKDASH, we are partaking of the joy that there is a MIKDASH, that God is in our midst and that we are his WITNESSES through our running His house (as I mentioned in my drash on Eleh Ezkera there are 2 ways to be God's witnesses: we can be witnesses by suffering and miraculously surviving or rather by running the Mikdash – the house of God's palpible presence). This is the simcha of eating the meat on the Hag – it is the simcha that comes from being God's witnesses through running the Beit HaMikdash, sheyibaneh BBY.

Oh yes. ANd regarding our poor fellow, the HH says he eats on RH because AIN
MAAVIRIN AL A MITZVOT.

חשוקי חמד בכורות דף כד עמוד ב

כנגדו ביום טוב מהו

עני שקיבל קצת בשר, מתי יאכלנה, בראש השנה, או ישאירו לסוכות
שאלה עני שקיבל קודם ראש השנה קצת בשר בהמה לרגל המועדים, ועתה מסתפק מתי יאכל את
הבשר, האם בראש השנה, דכתיב ביה, 'אכלו משמנים ושתו ממתקים', או שמא ביום טוב הראשון של
סוכות, שיש בזה מצות 'ושמחת בחגך'?

תשובה תחילה יש לדון האם יש מצוה לאכול בשר בראש השנה, והנה הבית יוסף (סימן תקפג) הביא
שהמרדכי (יומא רמז תשכג) כתב בשם הגאונים, שבראש השנה אוכלין בשר שמן ושותין דבש וכל מיני
מתיקה, כדי שתהא השנה הבאה עלינו מתוקה ושמנה. וכן כתוב בספר עזרא 'אכלו משמנים ושתו
ממתקים'. וכן כתב הרמ"א (שם ס"א) ונוהגין לאכול בשר שמן וכל מיני מתיקה.

והנה המג"א (סימן תקצז בהקדמה) הביא בשם המגיד מישרים (סוף פרשת נצבים) שלא לאכול בשר,
ושלא לשתות יין בראש השנה. והקשה הבית מאיר שלכאורה מהפסוק אכלו משמנים, לא משמע כן.
וכן הקשה בספר יפה ללב (סימן תקצז ס"א) שזה נסתר מהתורה מקבלה ומהתלמוד, מהתורה, שהרי
כתיב ושמחת בחגך, וראש השנה נמי איקרי חג, כדכתיב בכסה ליום חגנו, בקבלה, דכתיב אכלו
משמנים, והינו בשר שמן, ומהתלמוד, דאמרו בירושלמי על הפסוק כי מי גוי גדול, שששים ושמחים
בראש השנה, ועוד דאמרינן בחולין דף פג ע"א בארבעה פרקים בשנה המוכר בהמה צריך לומר אמה
מכרתי לשחוט, ואחד מהם הוא ערב ראש השנה, מתבאר שאוכלים בשר בראש השנה, יעו"ש.

והשדי חמד (מערכת ראש השנה סימן ב אות ג) כתב שמהפסוק אכלו משמנים לא קשה על המגיד
מישרים, שהוא בעצמו הרגיש בזה, ותיירץ שהוא נאמר לכל העם, ומה שאמר שלא לאכול בשר הוא
ליחידי סגולה, ועוד דמשמנים היינו שמן וחמאה וחלב, אבל לא בשר וכן בשתיה. [ויעוין בכף החיים
(סימן תקצז ס"ק יא) שהמנהג לאכול בשר, גם ליחידי סגולה, ולית דחש להא דהמגיד].

והרד"ל בספרו קדמות הזוהר (ענף ה אות ב) הביא בשם הגר"ח, שהגר"א תמה על המגיד מישרים
שהרי במשנה בחולין מפורש ששחטו בשר בערב ר"ה, אלמא יש מצוה לאכול בשר בר"ה, ואמר הגאון,
שודאי היתה המשנה ההיא שכוחה באותה רגע מהב"י, או שהיה לו בה איזו רפיון בחזרה, אשר על כן
לא האירה כח משנה זו גם בהמגיד באותה שעה.

ואולי אפשר לתרץ שמהג אכילת בשר היה בליל ר"ה וכמו שכתב המרדכי בשם הגאונים, שנוהגים
לאכול בשר שמן לסימנא מילתא, והרמ"א הביאו בסימן תקפ"ג ששם מיירי בסדר האכילה של ליל
ר"ה, ולכן היו שוחטים בהמות בערב ר"ה, וכן משמע בתוס' בעבודה זרה (דף ה ע"ב ד"ה ערב) שכתב
שלבן שוחטים בערב ר"ה, מפני שהוא תחילת השנה, מרבים בסעודה לעשות סימן יפה, וכמה ענינים
עושים בו לסימן יפה, יעו"ש. אבל ביום ר"ה לא ראוי לאכול בשר.

והנה לגבי מצות אכילת בשר בסוכות, כתב הביאור הלכה (סימן תקכט ד"ה כיצד) שאין חובה לאכול
בשר, ומצות שמחה יוצאין רק ביין, שנאמר 'ויין ישמח לבב אנוש', ומ"מ מצוה יש גם באכילת בשר
כיון שנאמר בו שמחה, והמחבר שלא הזכיר בשר, אזיל לשיטתיה בב"י, יעו"ש שהקשה על הרמב"ם
שהזכיר בשר, דהא בברייתא מבואר רק יין ולא בשר.

ונראה שמכמה טעמים עדיף שיאכל את הבשר בראש השנה, ולא ישאירו לסוכות :

א. השדי חמד (שם) הביא בשם המהרי"ל (סימן קכח) הובא גם בנודע ביהודה (קמא סימן לב) שיש
מצות שמחת יום טוב גם בראש השנה, כמו שאר ימים טובים, ומקרא קודש הוא אלא שאין בו הלל,
כמו כן כתב החת"ס (או"ח סימן קסח) שכבר הסכימו רוב הפוסקים ראשונים ואחרונים דראש השנה
יום שמחה הוא ואין להתענות בו. כמו כן הוכיח השאגת אריה (סימן קב) שבראש השנה יש מצות
שמחה, כמו שאר ימים טובים, יעו"ש. ויעוין במשנ"ב (סימן תקצז סק"א) שכתב אף שהוא יום הדין,
מ"מ מצוה של ושמחת בחגך שייך גם בו, שגם הוא בכלל חג כדכתיב תקעו בחודש שופר בכסה ליום
חגנו, ונאמר בנחמיה ח' אכלו משמנים ושתו ממתקים וגו' כי קדוש היום לאדונינו ואל תעצבו כי חדות
ד' היא מעוזכם.

ב. שהרי יתכן שבראש השנה הענין לאכול בשר הוא יותר מאשר שאר ימים טובים, שהרי בראש השנה
נאמר אכלו משמנים, שלכמה פוסקים הוא בשר, משא"כ בסוכות לשיטת הב"י אין כלל מצוה בזמן
הזה לאכול בשר, וגם לשאר שיטות, הוא רק מצוה כעין זכר למקדש.

ג. גם אם בראש השנה מצוה קלושה יותר מאשר סוכות, יש לו לאכול עכשיו, כי היא המצוה העומדת
לפניו, וראיה לכך מדברי השדי חמד (מערכת יום הכיפורים סימן א אות י) שדן מה דינו של אדם שאם
יצום בצום גדליה לא יוכל לצום ביום הכיפורים. מה יעשה באיזה צום יבחר? והביא חבל נביאים
הסוברים שיצום בצום גדליה כי היא המצוה העומדת לפניו, ואין מעבירין על המצוות, ואעפ"י שצום
גדליה היא רק מצוה מדרבנן.

הכין בשר לראש השנה מתי יאכלנה בלילה או ביום

שאלה ויש להסתפק כאשר יש לו בשר מצומצם רק לסעודה אחת, מתי יאכלנה בסעודת הלילה, או
שמא בסעודת היום. צדדי הספק: לכאורה לשיטת המג"א שכתב שאין לאכול בשר בראש השנה, אולי

כוונתו רק ביום, שהרי בלילה כתב הרמ"א שנוהגים לאכול בשר שמן, לסימן שתהיה לו שנה טובה ומתוקה. מצד שני לפוסקים שכתבו שבראש השנה יש מצות שמחה, ובלילה אין מצות שמחה, כמו שכתב השאגת אריה (סימן סח) ולכן אולי עדיף שיאכל את הבשר בלילה, כמו כן הפסוק אכלו משמנים שדרשו הפוסקים שמשמנים היינו בשר שמן, עזרא אמרו בראש השנה ביום, וא"כ הענין לאכלו ביום? תשובה דברי הגמרא שיש לעשות סימן בראש השנה, מובא גם בהוריות (דף יב ע"א) ובכריתות (דף ה ע"ב) ובהוריות הגירסא היא למחזי, היינו שדי שיראה זאת, ובכריתות הגירסא למיכל, שיש ענין באכילת הסימנים, ויש בזה מחלוקת הראשונים איזה הגירסא העיקרית, הערוך (ערך קרא) גרס בשניהם למחזי, וכן הביא המרדכי (תחילת ראש השנה) בשם רב האי גאון, וכן הובא בשיטה מקובצת בכריתות. אולם גירסת הטור (סימן תקפג) הוא למיכל וכן מבואר בשו"ע ובנושאי כליו שהענין הוא באכילה.

וכתב הכף החיים (סק"ו) שנפקא מינה במי שאינו יכול לאכול או שחושש באיזה מין משום תולעים, די בראייה לחוד, עכ"ד. ולפי זה גם בענינו יביא את הבשר לסימנא בעלמא, ולמחר יאכלנו.